*ולא מלאתי לי חבר • היינו דוקא בתלמידיו דהניא בכל שעה (פסחים דף נ״ט) עד שבאתי אצל ר״מ בן יעקב והודה לדברי לי נמי לא מצא חבר שמעתי מר״מ קאמר:

אצוותא חרוויתא • פירש בקונטרס סיב עבה הגדל סביב הדקל וכרך ועולה לעלוי גפנים ואין נראה לר״י דבפ׳ כל שעה (פסחים דף נ״ט.) אמרי׳ מה מצה מין זרעים אף מרור מין זרעים והתם אמרינן דתרחבינא אצוותא דיקלא ואפשר דהן ב׳ מינין ומיקין נגרכין סביב הדקל*:

הדרן עלך עושין פסין

בבל מערבין • פי׳ בקונטרס עירובי תחומין ותחומין ואין נראה דבעירובי תחומין בעינן פת לבולי עלמא בפרק הדר (נקמן דף ע״א:) וכל הלי פירקא מוכח דאיירי בתחומין:

ולבהן בבית הפרס • ואי״ת בפסחים (דף נ״ט:) אמר אוכן ומטרע ובית הפרס בעושי פסח לא העמידו דבריהם במקום כרת פירוש לא העמידו דבריהם לעמתיהו משום דאיכא כרת אם לא יעשה פסח והכא מצמע דאפי׳ בשביל עירוב לא העמידו דבריהם והתם נמי ע״י בדיקה דרב יהודה איירי דקאמר אבית הפרס כדתנן ושוין כ״ש וכ״ה שבדקין לאוכלי פסחים ואין בודקין לאוכלי תרומה וקאמר מאי בודקין א״ר יהודה אמר שמואל מפתח אדם בבית הפרס והולך לו ואף ע״ג דמפרש התם בפרק בתרא דחולין (מסוס ד) אחך מצמה כילד הוא בודק מבית עפר שהוא יכול להסיחו ונתן לתוך כברה שנקבה דקין וממחה אם יש עליה כשעורה ממא הוא בדיקה מיירי אם כבר עבר ובדיקת דרב יהודה איירי אם רוצה לעבור וה״פ מאי בודקין אם רוצה לעבור וי״ל דהא דקאמרינן התם דלא העמידו דבריהם במקום כרת הייט מעשה דאיכא נמי כרת לעושי פסח בטומאה ולכך בודקין לעושי פסח לא העמידו דבריהם אע״ג דאיכא כרת כיון דאי לא עביד (ד) נמי (פסח) איכא כרת אבל אין בודקין לאוכלי תרומה אף על גב דליכא כרת לאוכלי תרומה בטומאה כיון דאיכא מיתה העמידו דבריהם והכי אמרינן בחומר בקדש (תענית דף כה:) לעושי פסח לא העמידו דבריהם במקום כרת פי׳ אפי׳ במקום כרת לאוכלי תרומה העמידו דבריהם במקום מיתה פי׳ אף על גב דליכא כרת אלא מיתה כדפרישית אבל הכא דטומאה כהן ליכא כרת אלא לא העמידו דבריהם במקום מלוה דאפי׳ אם מערבין לדבר הרשות אורחא דמלתא הוא לערב לדבר מלוה כדאמר בפ׳ כילד משתתפין (נקמן דף פ״ב) ובמלוה רבה אפי׳ בלא ניסוח החירו כגון לגמוד תורה ולישא אשה ולהון ולערער עמהם כדי להגיל מידם כדאמר בסמ׳ ע״ג (דף יג:) ובפרק מי שהוציאוהו (נקמן דף מז:) דמדלא מייתי התם הא דרב יהודה משמע דבלא ניסוח איירי ולכך נקט כמו הכך מצות ולא נקט אחריני וכן מליגו דמשום כבוד הבריות אתיא לטומאה בטומאה דרבנן כמו שמתו (ברכות דף יח:) גבי מדלגין הייטו ע״ג אחרוטה:

מפני

הוא גבי אחריני שרו ליה רבנן: ולישראל בפרומה • דהא חזיא לכהן: סומכוס אומר בחולין • אבל לא בתרומה דמידי דחזי ליה בעינן ובגמרא מפרש מאי טעמא לא פליג סומכוס איין לגזיר: ולכהן בבית הפרס • שתמא היא* ולאו סומכוס קאמר לה, מיתיבי עירוב לכהן בבית הפרס אע״ג דבעינן דמאי למיזל ולמיסקליה ומיכליה התם (דאי לא מצי לאזל התם הכי קאי שביתה בההוא דוכתא למהוי כאילו שבת שם (ג) בבית הפרס) שפיר דמי דספיקא דרבנן הוא ומותר ליכנס ע״י נטות:

לחון

מפני ר״מ • כדאמר רבי אלעזר שמעתי מר״מ: רשות ביטול • ואע״ג דלא פרים בהדיא רשות ביטו דהא ודאי מתני׳ בדלא פרים דאי פרים לא מצי למימר ר׳ אלעזר בקשתי לי חבר ולא מצאתי דהא דבהכי פליגי ולמה ליה לרב שמעתא כ״ש מודו דקרי: פשיטא • כשתימצי לומר: אמר רחבה אמר רב יוסף בר חיננא מרגיסנא • להאי כשתימצי לומר דרב שמעתא מאי לישנא דקרי: ס״ג לא נצרכה אלא לאפוקי שעורין בחצר כו׳ • דלשמעינן רב שמעתא לשון לב להבין שמעתא מתלוקתן ולגמור הימנו דבר אחר אלא ר׳ אליעזר מבטל דבטין יפה מבטל ולא אמרינן אחר דגלי גלי, בית דלא גלי, לא גלי דגלי גלי, מילתא היכא דבטיל לחד מינייהו בטיל לכולהו ולא אמרי׳ אמאן דגלי גלי, אמאן דלא גלי לא גלי ולרבנן צריך לבטל לכל אחד ואחד כי היכי דלגבי בית סבירא להו דמאן דלא פרים לא בטיל הכא נמי אמאן דלא פרים לא בטיל וכולן אסורין דאע״ג דהאי דבטיל ליה עירב עם חבירו, כי עירב מאתמול אדעתא דהאי תולקא לא עירב דהאי שעתא לאו דידיה הוא ולכוותיה מנא דהדר (נקמן דף ע:) אחד מן השוק שמת והיה בן בית באחר והניח רשותו לאחד מבני האחר: מבעוד יום דהייטו קודם שעירבו דכי עירב אדעתא דהאי תולקא נמי עירב אחיו אסור, משתשיכה הרי זה אסור: רב כהנא מפני כבי • להאי כשתימצי לומר דרב שמעתא אמתניתין, ורבה ורב הונא הוא דתרגומה לגמורין מינה אחמשה שעירבו באחר כו׳ הוא דאמרי: ורב עכיומי מפני • דרב שמעתא בהדיא אמרה מלה: לר׳ אליעזר • דאמר מבטל בטין יפה מבטל: ולרבנן • דאמר מסתמא ביטל רשות ביטו: אם אמר • בהדיא לא בטילנא רשות ביטו מי מי ביטו מוסר לחן לו לא: ולרבנן • דאמרי מסתמא לא ביטל רשות ביטו אמר בהדיא מבטילנא לכו אף רשות ביטו מבטיל לי לא: ביטל בלא אחר • כיון דאחר עלמו בחלרו שבטיל לסם: לא כל כמינה (סנהדרין דף נ.) דירק בית לא כלום היא לדידיה: ופלי לי אמר מבטילנא • כמלה דעתו אגל כל אדם ולא ביטל אלא אחר: אצוותא חרוויתא • סיב עבה הגדל סביב הדקל וכרך ועולה בו כלולבי גפנים. חרוויתא תסופת הרבה יחד כמחרוזות ועשה מרחר בו:

הדרן עלך עושין פסין

בבל מערבין • עירובי תחומין (ה) ותחומין: ומשתתפין • במבוי: חוץ מן המים ומן המלח • דלאו מידי דמזון הן ועמעמא דבעירובי משום דדעתו ודירתו במקום מזונותיו הוא וכיון שנתנו כל בני העיר כדי מזון בבית אחד נעשה כאילו סלון דרים בתוכו ונמצאו סלון רשות אחת וכו׳ וכן בעירובי תחומין נעשה כמי (ג) שבלבן שם ומשם יש לו אלפים אמה לכל רוח אלא דבר מזון בעינן: בכסף מעשר • כתוב ירושלים כשהוא מוציאו [לעורך מאכלו] דכתיב (דברים יד) ונתתה הכסף בכל אשר תאוה נפשך: חוץ מן המים ומלח • בגמרא מפרש טעמא דלאו פרי מפרי הוא: מערבין לגזיר • עירובי תחומין: ביין • ואף על גב דלא חזי לחדיה חזי לאחריני וכיון דמזונא דאתי ליה בעינן ובגמרא מפרש מאי טעמא לא פליג לגזיר: אבל לא בתרומה דמידי דחזי ליה בעינן ובגמרא מפרש מאי טעמא לא פליג סומכוס איין לגזיר: ולכהן בבית הפרס • שתמא היא* ולאו סומכוס קאמר לה, מיתיבי עירוב לכהן בבית הפרס אע״ג דבעינן דמאי למיזל ולמיסקליה ומיכליה התם (דאי לא מצי לאזל התם הכי קאי שביתה בההוא דוכתא למהוי כאילו שבת שם (ג) בבית הפרס) שפיר דמי דספיקא דרבנן הוא ומותר ליכנס ע״י נטות:

לחון

מפני

עין משפט נר מצוה

[שיין לעיל מסכתא]

נא א ב מיי׳ פ״ב מהל׳ עירובין הלכה ה סמג עשין ה טור ש״ע א״ח סי׳ שפ סעיף ה:

נב ג מיי׳ שם פ״ו מהל׳ שבת שם פ״ב:

א ד מיי׳ פ״ח מהלכות עירובין הל׳ ח סמג עשין ה טור ש״ע א״ח סי׳ שפ סעיף ה:

עיין תוס׳ סוכה לו: ד״ה בסיב

רבינו חננאל

ותרגינן מתני׳ ר׳ אליעזר איתך רבנן ואסיקנא בה׳ השתריין בחצר אחת ושכח אחד ולא עירב לדברי ר׳ אליעזר אין צריך לבטל רשות לכל אחד ואחד לדברי חכמים צריך לבטל רשות לכל אחד ואחד. א״ל רב פפא לאביי לר׳ אליעזר כיון דגלי גלי: ערקבלין פי׳ ירקות שבם אצות א חרויתא. ירקות שיוצאין בתן בפסח:

הדרן עלך עושין פסין

פ״ב בבל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח כו׳.

הגהות הב״ח

(ה) רש״י ד״ה בבל מערבין עירובי תחומין. נ״ב כן מוקי לה בדף ע״א ע״ש: (ג) ד״ה מון וכו׳ רשות אחת וכו׳ וכמו׳ עירובי תחומין נעשה כמי שבת שם ומשם: (ג) ד״ה ולכהן וכו׳ כאילו שבת שם דהא לאו ביטו הוא ולא מצי למיזל שם בבית הפרס שפיר דמי: (ד) תוס׳ ד״ה ולכהן וכו׳ אע״ג דאיכא כרת כיון דאי לא עביד שפת נמי איכא כרת:

[ע״ל בחים ובמלה וכ״ל בברכות לה:]

גליון השי״ס

גמ׳ כשהוא מבטל רשות אין בטל לכל אחד ואחד. עיין לקמן דף פב ע״ב תוס׳ ד״ה בטילו רשותייכו:

---

* לא המאי אמרי תלב ריבמה א׳ אבל אם שיבב איתו אסור אלהבנים ואלהבנים לו ולהם ולהם מותרין לו ולהם

לקמן שם: ס״ל רבא

כל זה עד כמאן כרי״מ כס״ל איט רש״ל

לקמן פ.

לקמן סה:

* ובירוי יאור מותר לפם

לקמן פח. קיחשוין לה.

[ברכות לה:]

פסחים פב. [לקמן כח.]

ס״ל בבית *אתיא דה בכל תולה בעינן עירובי תחומין

מסורת השש״

לקמן פ״ב

מבנף ר״מ/רבנן

תוס׳ ד״ה בבל

מבנף ר״מ/רבנן

מבנף ג׳ הלכות דקטורות נאמת ואמת

מעורבין... עשית עירוב אע״פ שיש בה אסור